

Les 18 Voegwoorden

Nevenschikkende en onderschikkende voegwoorden

Vandaag duurden de lessen zo lang; we waren pas om vijf uur thuis.
Vandaag waren we pas om vijf uur thuis, **want** de lessen *duurden* zo lang.
Vandaag waren we pas om vijf uur thuis, **omdat** de lessen zo lang *duurden*.

Bij **nevenschikkende voegwoorden** houden de verbonden zinnen dezelfde volgorde; bij **onderschikkende voegwoorden** verandert de volgorde.

Voegwoorden verbinden twee zinnen. Ook een puntkomma kan deze functie vervullen. Er zijn twee soorten voegwoorden: *nevenschikkende* en *onderschikkende*.

Zowel John **als** Mehmet kwam te laat op de les. (John **en** Mehmet kwamen allebei te laat.)

Of hij is ziek **of** hij is het vergeten. (Hij is ziek **of** hij is het vergeten.)

Noch zijn vader, **noch** zijn broer wist er iets van. (Zijn vader **en** ook zijn broer wisten er allebei niets van.)

Hoe meer ik leer, **hoe** meer ik weer vergeet. (Ik leer veel, **maar** ik vergeet ook weer veel.)

Volgorde

Let nu op de volgorde:

Zij vroeg aan John **of** hij ook op haar feestje *kwam*. (niet *als of dat!*)

John zei **dat** hij niet *kwam*; hij moest werken.

Toen Miriam kiespijn *had*, ging ze naar de tandarts.

Zodra Karim achttien jaar *was*, ging hij rijlessen nemen.

Miriam ging naar de tandarts **toen** ze kiespijn *had*.

Karim ging rijlessen nemen **zodra** hij achttien jaar *was*.

Deze **samengestelde** zinnen kun je dus ook omdraaien.
Let er hierbij wel op dat het onderwerp van de zin vooraan staat.

Naarmate

Naarmate opa ouder wordt, wordt zijn geheugen minder.

Opa's geheugen wordt minder **naarmate** hij ouder wordt.

Naarmate de dagen langer worden, worden de nachten korter.

De dagen worden langer **naarmate** de nachten korter worden.

Als de dagen langer worden, worden de nachten korter.

Het onderschikkende voegwoord *naarmate* betekent *in verhouding tot*; het geeft een gelijktijdige verandering aan. In spreektaal kan soms *als* gebruikt worden, maar bijvoorbeeld niet in de zin over opa. Dan zou het een *voorwaarde* zijn: als opa ouder wordt... Dit kan niet!

Er zijn vier **nevenschikkende** voegwoorden (**en, of, maar, want**) terwijl er veel meer onderschikkende voegwoorden zijn: **omdat, of, als, toen, nadat, voordat, zodat, doordat, sinds, terwijl, zodra, opdat, hoewel, ofschoon, mits, tenzij, naarmate**.

Oefeningen

1 Gebruik een andere constructie waarbij de betekenis dezelfde blijft.

- 1 Jan en Piet kwamen allebei te vroeg. _____
- 2 Zij is het vergeten of zij is ziek. _____
- 3 Mijn moeder en ook mijn zus waren niet thuis. _____
- 4 Will leest veel, maar hij vergeet ook veel. _____
- 5 Als Jan meer geld heeft, geeft hij ook meer uit. _____

2 Vul een voegwoord in.

- 1 Pierre was niet op de les; ik zal hem opbellen om te vragen _____ hij soms ziek is.
- 2 Marjan vertelde _____ haar broer ging studeren aan de universiteit van Utrecht.
- 3 Ik ga naar huis _____ ik mij ziek voel. (reden)
- 4 _____ ik ziek was, heb ik veel lessen gemist. (tijd)
- 5 _____ hij geslaagd was, ging hij solliciteren. (meteen)
- 6 Dat verhaal is nog uit de tijd _____ jij geboren werd.
- 7 Het scheelde niet veel _____ zij was door die auto aangereden.
- 8 _____ ik naar mijn werk ga, laat ik eerst de hond uit.
- 9 _____ ik hem zie, zal ik het tegen hem zeggen. (meteen)
- 10 De baby wordt steeds leuker, _____ hij ouder wordt.
- 11 _____ je vanavond komt, breng dan dat boek voor me mee!
- 12 _____ langer ik ernaar kijk, _____ mooier ik het ga vinden.
- 13 Hij is gezakt _____ ik al voorspeld had.
- 14 _____ je je ziek voelt, moet je thuis blijven.
- 15 Een bezwaarschrift wordt niet in behandeling genomen _____ het binnen een week ingeleverd is.

3 Zet een streep onder de voegwoorden en een streep door de voorzetsels.

Worden er meer voegwoorden of meer voorzetsels gebruikt?

Conflict over slopen geboortehuis van Beatle

Als het aan de Britse minister voor Volkshuisvesting ligt, gaat het geboortehuis van Beatle Ringo Starr, middenin Liverpool, niet tegen de vlakte. De bewindsman heeft het stadsbestuur opgeroepen om een besluit tot sloop te heroverwegen, aangezien het gaat om een 'cultureel waardevol pand'.

Zijn oproep heeft tot een felle reactie vanuit het gemeentehuis van Liverpool geleid. Volgens een verklaring is er door de gemeente uitvoerig overlegd met de bewoners van de huizen in de straat. Een overweldigende meerderheid van hen was voor sloop omdat de woningen totaal verouderd zijn. 'De bewoners hebben genoeg van alle vertragingen in het bouwproject en de omstandigheden waarin ze moeten leven. Zij willen dat wij de woningen zo snel mogelijk slopen,' aldus de verklaring van de gemeente.

Liverpool geldt als de geboortegrond van de Beatles. Fans van de band ijveren al langer voor het reddend van Ringo Stars geboortehuis. De voormalige drummer van de band woonde overigens maar vier jaar in het huis dat geen bijzondere kenmerken heeft. Volgens het stadsbestuur kost het handenvol geld om de woning overeind te laten staan.

Bron: www.nd.nl/buitenland, 18 aug. 2010 (bewerkt)